

Sygn. akt II Ca 24/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Jarosław Gołębiowski (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2016 r. na posiedzeniu niejawnym
sprawy z wniosku Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim
z udziałem M. W.

o wpis hipoteki przymusowej

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Opocznie

z dnia 24 listopada 2015 r., sygn. akt Dz.Kw. 1180/15

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Jarosław Gołębiowski

Sygn. akt II Ca 24/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 24 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy w Opocznie oddalił wniosek Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej nr (...) na rzecz M. W..

Wnioskiem z dnia 23 marca 2015 r. Prokurator Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim powołując się na załączone do wniosku postanowienie Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie (...) o zabezpieczeniu majątkowym wnosił o wpisanie w dziale IV księgi wieczystej nr (...) hipoteki przymusowej na mieniu M. W. stanowiącej zabezpieczenie grożącej jej w postępowaniu (...) grzywny w wysokości do 400 stawek dziennych grzywny po 100,00 zł każda i roszczeń z tytułu uszczuplenia w podatku akcyzowym na rzecz Skarbu Państwa w kwocie 21.728,00 zł oraz roszczeń o naprawienie szkody na rzecz (...) w kwocie 8.814,95 zł, na rzecz (...) w Ł. w kwocie 31.218,45 zł oraz na rzecz (...) w W. w kwocie 10.650,00 zł.

Postanowieniem z dnia 3 września 2015 r. referendarz sądowy oddalił powyższy wniosek podnosząc, iż postanowienie Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim o zabezpieczeniu majątkowym z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie (...) nie może być podstawą wpisu hipoteki przymusowej do księgi wieczystej nr (...) ponieważ nie zawiera stwierdzenia o zabezpieczeniu grożącej podejrzaney kary grzywny i obowiązku naprawienia szkody poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej.

W dniu 21 września 2015 r. wnioskodawca wniósł skargę na powyższe orzeczenie referendarza sądowego i jednocześnie żądał dokonania wpisu hipoteki przymusowej w przedmiotowej księdze wieczystej. Argumentował, iż postanowienie o zabezpieczeniu mienia M. W. z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie (...) spełnia wszelkie wymogi formalne w rozumieniu k.p.k. jak i k.p.c.

Sąd Rejonowy uznał, że skarga wnioskodawcy nie jest uzasadniona, a podniesione w niej zarzuty są chybione.

Kognicja Sądu wieczystoksięgowego jest zawężona. Rozpoznając wniosek o wpis Sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosków dokumentów oraz treść księgi wieczystej.

Badanie dokumentów oznacza ich analizę pod względem formalnym oraz pod kątem ich merytorycznej zasadności. W tym ostatnim przypadku rzeczą Sądu jest ustalenie czy załączone do wniosku dokumenty stanowią uzasadnioną podstawę wpisu.

Rozpoznał sprawę stosownie do art. 398²² § 2 i 3 k.p.c. oraz dokonał w myśl art. 626⁸ § 2 k.p.c. analizy wniosku, powołanych w nim i załączonych dokumentów, tj. postanowienia Prokuratora z dnia 19 marca 2015 r. o zabezpieczeniu mienia M. W. Sąd uznał, że zachodzą przeszkody do dokonania żadanego wpisu.

Stosownie do art. 291 § 1 oraz 293 § 1 k.p.k. w razie popełnienia przestępstwa, za które można orzec grzywnę, prokurator może z urzędu, w toku postępowania przygotowawczego, wydać postanowienie o zabezpieczeniu wykonania orzeczenia na mieniu oskarżonego. W postanowieniu tym prokurator określa zakres i sposób zabezpieczenia (art. 293 § 1 zdanie 2 k.p.k.), przy czym zabezpieczenie następuje w sposób wskazany w kodeksie postępowania cywilnego (art. 292 § 1 k.p.k.), co oznacza z kolei, że prokurator zabezpieczając wykonanie grożącej podejrzanemu kary grzywny sięga do środków zabezpieczenia roszczeń pieniężnych przewidzianych w art. 747 k.p.c.

Sąd przyjął, że w przedmiotowej sprawie istnieją przeszkody do dokonania żadanego wpisu z uwagi na analizę literalnego brzmienia postanowienia Prokuratora z dnia 19 marca 2015 r. o zabezpieczeniu mienia M. W. cyt. „zajęcie nieruchomości (...) - poprzez wpisanie hipoteki przymusowej” i brzmienia przepisu art. 747 pkt. 2) k.p.c., który jasno określa, że: „zabezpieczenie roszczeń następuje przez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową”.

W tej więc sytuacji na mocy art. 626⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji postanowienia.

Powyższe postanowienie w całości zaskarżyła apelacją Prokuratura Okręgowa w Piotrkowie Tryb.

Na podstawie art. 505(9) § 1 kpc postanowieniu temu zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 84 i następnych ustawy o księgach wieczystych i hipotece przez błędne przyjęcie, że nie można zgodnie z wnioskiem ustanowić hipoteki przymusowej na lokalu mieszkalnym stanowiącym odrębną nieruchomość dla którego prowadzona jest księga wieczysta (...) w Sądzie Rejonowym w Opocznie V Wydział Ksiąg Wieczystych

Na podstawie art. 505(9) § 2 kpc postanowieniu temu zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego, a w szczególności art. 626 (8) § 2 kpc i art. 39S (22) § 2 i 3 kpc, art. 626(9) kpc mające wpływ na treść orzeczenia, a polegające na dokonaniu błędnej analizy wniosku i dokumentów doń załączonych, co skutkowało wydaniem w dniu 24 listopada 2015 r. postanowienia o oddaleniu wniosku o dokonanie wpisu w dziale IV księgi wieczystej o numerze hipoteki przymusowej do kwoty, podczas gdy prawidłowa analiza wniosku i złączonych do niego dokumentów powinna skutkować jego uwzględnieniem przez Sąd.

Jednocześnie wniósł o:

- o zmianę zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 24 listopada 2015 r. przez dokonanie wpisu hipoteki przymusowej w dziale IV księgi wieczystej o numerze (...) obciążającej nieruchomości zobowiązanej do kwoty 112.411,40 zł zgodnie z art. 747 pkt 2 kpc.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Wniesiona apelacja skutkuje uchynieniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

W postępowaniu wieczystoksięgowym zgodnie z treścią art. 626⁸ § 1 kpc. wpis dokonywany jest na wniosek i w jego granicach chyba, że przepis szczególny stanowi inaczej. § 2 tego artykułu stanowi natomiast, że sąd rozpoznając wniosek o wpis bada jego treść i formę wniosku i dołączonych do niego dokumentów oraz treść księgi wieczystej.

Tak sformułowane przez ustawodawcę powinności Sąd I instancji nie wykonał.

Treść wniosku z dnia 23 marca 2015 roku (por. k. 64 v) budzi poważne wątpliwości i nie jest do końca znana intencja jego autora. Żądanie ma za przedmiot wpisanie hipoteki przymusowej.

Nie jest wyraźnie wyartykułowane na rzecz jakich podmiotów hipoteka winna być wpisana. Prokurator domaga się wpisania hipoteki celem zabezpieczenia grzywny, roszczeń z tytułu uszczuplenia w podatku akcyzowym oraz roszczeń o naprawienie szkody.

Prawidłowo zredagowany wniosek powinien precyzyjnie wskazywać podmioty na rzecz, których wpis ma być dokonany.

Na etapie wstępnym tj. po wpłynięciu wniosku, Przewodniczący Wydziału winien tą oczywistą niedokładność dostrzec. Skoro to nie zostało uczynione obowiązkiem Sądu ponownie rozpoznającego sprawę jest wezwać Prokuratora do usunięcia braków formalnych wniosku celem usunięcia jego braków formalnych.

Dopiero wykonanie tej powinności przez autora wniosku pozwoli dokonać merytorycznej oceny zgłoszonego żądania.

Kolejną kwestią jest zagadnienie kręgu uczestników. Został on określony - odmiennie niż w przepisie art. 510 kpc - w sposób szczególny w art. 626 § 2 kpc., który został umiejscowiony w rozdziale 6 „Postępowanie wieczystoksięgowe”. Wynika z niego, że uczestnikami postępowania oprócz wnioskodawcy są osoby, których prawa zostały wykreślone lub obciążone, bądź na rzecz, których wpis ma nastąpić (por. też np. Postanowienie SN z 17.04.2015 r. III CZP 16/15, opubl. w systemie inf. Legalis).

Jeżeli się okaże, że wpis ma nastąpić na rzecz zakładów ubezpieczeń wskazanych we wniosku, wówczas zajdzie konieczność wezwania ich do udziału w sprawie.

Taka sama powinność odnosi się również w stosunku do małżonka dłużniczki.

Do akt księgi wieczystej został złożony odpis aktu notarialnego z dnia 21 lipca 2015 roku (por. 74 i nast.). Na jego podstawie dokonano zmiany wpisu w księdze wieczystej poprzez ujawnienie w dziale II obojga małżonków - na prawach wspólności ustawowej (por. k. 92).

Odrębnym zagadnieniem jest stanowiący podstawę wpisu dokument urzędowy w postaci postanowienia Prokuratora z dnia 19 marca 2015 roku o zabezpieczeniu majątkowym (por. k. 66 i nast.).

W sentencji tego orzeczenia zawarte są dwa rodzaje zabezpieczenia. Pierwsze to zajęcie nieruchomości, kolejne zaś zabezpieczenie poprzez wpisanie hipoteki przymusowej.

Sąd rejonowy swoje rozważania poświęcił wyłącznie temu pierwszemu, trafnie zresztą przyjmując, iż takowej formy zabezpieczenia nie przewiduje mający zastosowanie art. 747 kpc. Sąd w ogóle nie odniósł się natomiast do zabezpieczenia roszczeń poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej, pomimo, iż ta forma zabezpieczenia wyraźnie wynika z sentencji postanowienia prokuratora.

Orzeczenie to zgodnie z wymogami prawa zostało opatrzone klauzulą natychmiastowej wykonalności, opatrzone pieczęcią i pieczęcią oraz podpisem prokuratora. Uprawnienie tego ostatniego do wystawienia tego rygoru nie może budzić wątpliwości (por. art. 292 § 1 kpk., art. 293 § 1 kpk., art. 743 kpc. oraz postanowienie SN z 11.07.2014 r. III CSK 257/13, Legalis Nr 1061851).

Brak odniesienia się przez Sąd Rejonowy do żądania o wpis hipoteki (wcześniej przez referendarza sądowego) prowadzi do wniosku, iż istota sprawy w realiach niniejszej sprawy nie została rozpoznana.

Na marginesie podnieść należy, że przeszkód do wpisu nie można upatrywać w fakcie, iż aktualnie przedmiotowy lokal stanowi na prawach wspólności ustawowej własność dłużniczki oraz jej męża. W tym zakresie aktualne jest stanowisko judykatury wypracowane na tle art. 29 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (por. Dz. U. Nr 19, poz. 147 z późn. zm. oraz uchwałę 7 sędziów z dnia 16 grudnia 2009 r., III CZP 80/09, system inf. Legalis, Nr 179228, OSNC 2010/6/84).

Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w postanowieniu (art. 386 § 4 kpc.).

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Jarosław Gołębiowski